

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 26.10.2006
KOM(2006) 648 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**Europos Sąjunga, Honkongas ir Makao:
bendradarbiavimo galimybės 2007–2013 m.**

Santrauka

Europos Sąjungos santykiai su Honkongo ir Makao specialiaisiais administraciniais regionais (SAR) buvo toliau plėtojami po Kinijos suvereniteto atkūrimo šiose teritorijose.

ES suinteresuota, kad šie du SAR ir toliau būtų autonominiai ir juose būtų puoselėjamos iki tol buvusios laisvės; ES remia greitą ir veiksmingą pažangą siekiant visuotinių rinkimų. Komisija skelbė metines ataskaitas apie konstitucinę, politinę, prekybinę, ekonominę ir dvišalių santykių raidą dviejuose SAR ir toliau ketina rengti tokias ataskaitas.

Santykiai visų pirma yra praktiniai ir pagrįsti tarpusavio interesais. Tiesioginis ir netiesioginis bendradarbiavimas auga ir stiprėja, nes Honkongas ir Makao ir toliau sudaro vis glaudesnio bendradarbiavimo su kontinentine Kinija galimybes.

ES turėtų ir toliau kurti tvirtą dabartinio bendradarbiavimo ir dialogo pagrindą. Tarp Komisijos ir Honkongo SAR ir toliau turėtų būti palaikomas reguliarus struktūrinis dialogas jo kompetencijos klausimais ir rengiami kasmetiniai Komisijos ir Makao SAR Jungtinio komiteto susitikimai.

Sudarius susitarimą dėl naujos pramoninių šalių finansavimo priemonės turėtų būti surengta peržiūra ir parengta nauja dviejų šalių bendradarbiavimo darbotvarkė. Šiuo komunikatu nustatomi keli didelių pastangų reikalaujantys tikslai siekiant paspartinti bendradarbiavimą septyniose svarbiausiose srityse: prekybos ir muitinių; finansų; žmonių tarpusavio ryšių (įskaitant akademinį sluoksnį); transporto; aplinkosaugos; sveikatos; maisto saugos.

EUROPOS SĄJUNGA, HONKONGAS IR MAKAO: BENDRADARBIAVIMO GALIMYBĖS 2007–2013 M.

Komisijos politika Honkongo specialiojo administracinio regiono (SAR) atžvilgiu buvo nustatyta 1997 m. komunikate Europos Vadovų Tarybai. Šiame komunikate, kuris buvo paskelbtas Honkonge atkūrus Kinijos suverenitetą, buvo pabrėžta, kad svarbu sklandžiai įgyvendinti „vienos šalies, dviejų sistemų“ principą ir nustatyti būdus, kuriais ES galėtų prisidėti prie Honkongo politinio ir ekonominio vystymosi. Nuo to laiko Komisija rengė metinius pranešimus apie įvykius Honkongo SAR; naujausias – aštuntasis metinis pranešimas apie 2005 m. įvykius. Komisija taip pat palaikė dialogą su SAR vyriausybe keliais politikos klausimais, visų pirma dėl prekybos ir ekonomikos politikos, pasirašė svarbių dvišalių susitarimų tokiose srityse, kaip muitinių bendradarbiavimas ir nelegalių imigrantų readmisija, ir, prireikus, skelbė deklaracijas dėl politinių įvykių Honkonge.

Politika Makao specialiojo administracinio regiono atžvilgiu buvo nustatyta 1999 m. komunikate Europos Vadovų Tarybai. Komisija rengė metinius pranešimus apie įvykius Makao SAR ir organizavo metinius Jungtinio komiteto susitikimus su SAR valdžios institucijomis.

Honkonge ir Makao atkūrus Kinijos suverenitetą buvo aktyviai plėtojami jų santykiai su Europos Sąjunga. 2005 m. liepos 18 d. vizito Makao ir Honkonge metu Komisijos pirmininkas Barroso pasiekė susitarimą su abiejų SAR vyriausybės vadovais, „kad Europos Komisija turėtų vystyti, plėsti ir gilinti bendradarbiavimą“ su dviem specialiaisiais administraciniais regionais bendro intereso srityse. Atitinkamai šiame komunikate vertinami dabartiniai santykiai ir pateikiamos kelios rekomendacijos dėl ES bendradarbiavimo su dviem SAR tobulinimo ir gilinimo.

1. POLITINIAI IR KONSTITUCINIAI ĮVYKIAI

Honkonge ir Makao atkūrus Kinijos suverenitetą abu specialieji administraciniai regionai buvo valdomi laikantis principo „viena šalis, dvi sistemos“, kuris buvo išsamiai apibrėžtas kiekvieno regiono atskirame pagrindiniame įstatyme.

Iš esmės principo „viena šalis, dvi sistemos“ buvo laikomasi ir jis tinkamai tarnauja Honkongo ir Makao žmonėms. ES palaiko šį principą, ypač žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių užtikrinimą, kuris yra įtvirtintas pagrindiniuose įstatymuose ir kuriuo gali naudotis abiejų SAR piliečiai. Abiejų SAR vyriausybės ir toliau yra autonomiškos ekonomikos, prekybos, biudžeto, finansų ir reglamentavimo klausimais, o Honkongo ir Makao gyventojai turi savo teisės sistemas, nepriklausomą teisinę valstybę, asmens nuosavybės teises, žodžio laisvę ir rinkos ekonomikos sistemas.

Abiejuose SAR buvo visiškai ir laiku įgyvendintos konkrečios konstitucinės plėtros priemonės, numatytos jų pagrindiniuose įstatymuose.

Vis dėlto Honkongo pagrindiniame įstatyme taip pat teigiama: „Galutinis tikslas – visuotiniai vadovo rinkimai, plačiąją visuomenę atstovaujančiam kandidatų skyrimo komitetui paskyrus kandidatus, laikantis demokratinę procedūrą“¹. (Makao pagrindiniame įstatyme nėra analogiško straipsnio²). Nei Honkonge, nei Makao dar nepasiekta visuotinių rinkimų ir juose dar nenumatyta plano kaip pasiekti visišką demokratiją.

Europos Sąjunga visame pasaulyje palaiko demokratiją kaip geriausią priemonę sukurti teisėtą, stabilią, atskaitingą ir skaidrią vyriausybę, ginančią teises ir laisves bei užtikrinančią teisinę valstybės buvimą. ES palaiko greitą ir didelę pažangą siekiant galutinio visuotinių rinkimų tikslo Honkonge, kaip numatyta jo pagrindiniame įstatyme, ir Makao, nes tai atitinka Honkongo ir Makao gyventojų norus.

Ankstesniuose metiniuose pranešimuose (žr. visų pirma 2004 ir 2005 m. metinius pranešimus)³ Komisija išsamiai pakomentavo Honkongo konstitucinę plėtrą ir Nacionalinio liaudies kongreso paskelbtus SAR pagrindinio įstatymo aiškinimus. Ji taip pat pakomentavo įvykius Makao savo ankstesniuose metiniuose pranešimuose apie Makao SAR⁴.

Tarptautiniu mastu Honkongo ir Makao SAR vyriausybės buvo greitai pripažintos ir dabar yra autonominės tarptautinės partnerės ekonomikos, prekybos, biudžeto, finansų, sporto, mokslinių tyrimų, švietimo, kultūros ir žmonių tarpusavio santykių srityse, kuriose jos išlaikė teisinę kompetenciją pagal pagrindinius įstatymus. Regionai ir toliau yra aktyvūs tarptautinių organizacijų (pvz., Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ir Pasaulio muitinių organizacijos) nariai ir yra kelių tarptautinių sutarčių šalys. Neseniai – 2005 m. gruodžio mėn. – Honkongas sėkmingai surengė šeštąjį PPO ministrų susitikimą, o Makao tą patį mėnesį surengė 2005 m. Rytų Azijos žaidynes.

¹ 45 straipsnis.

² Makao pagrindiniame įstatyme numatyta, kad „2009 m. ir vėliau atsiradus poreikiui keisti Makao SAR įstatymų leidžiamosios institucijos formavimo metodą, tokie pakeitimai turi būti daromi pritarus dviem trečdaliams visų leidžiamosios institucijos narių ir vadovui sutikus“, ir neužsimenama apie visuotinius rinkimus.

³ Komisijos metinius pranešimus apie Honkongą galima rasti šiame interneto tinklalapyje: <http://www.delhkg.cec.eu.int/en/index.htm>; jų sąrašas pridedamas šio komunikato priede.

⁴ Komisijos metinius pranešimus apie Makao galima rasti šiame interneto tinklalapyje: <http://www.delhkg.cec.eu.int/en/index.htm>; jų sąrašas pridedamas šio komunikato priede.

2. EKONOMINIAI ĮVYKIAI

Spartus kontinentinės Kinijos augimas ir didėjantis ekonominis klestėjimas sudarė naujų galimybių Honkongui ir Makao. Šių SAR glaudūs ryšiai su pietų Kinija, ypač su Guandongo provincija, buvo pagrindinis jų ekonominės sėkmės veiksnys. Honkongas ir Makao gauna naudos, nes yra liberalūs, atviri „vartai“ iš ir į Kiniją. Glaudesnės ekonominės partnerystės susitarimai su kontinentine Kinija ir individualių apsilankymų programos, pagal kurias mažinami norinčių apsilankyti specialiuosiuose autonominiuose regionuose kontinentinės dalies gyventojų kelionių apribojimai, labai prisidėjo prie ekonominio augimo.

Honkongas

Iš karto po Honkongo perdavimo šio SAR vyriausybė susidūrė su precedento neturinčiais finansų, ekonomikos ir biudžeto valdymo uždaviniais. Reikia pripažinti SAR vyriausybės nuopelnus, nes Honkongas dabar atsigavo po nuosmukio, kuris tęsėsi dėl 1997–1998 m. Azijos finansų krizės neigiamo ekonominio poveikio, ir SŪRS (sunkus ūmus respiracinis sindromas) protrūkio 2003 m.

2005 m. Honkongo ekonominiai ir finansiniai rodikliai pasiekė 1997 m. lygį. 2005 m. BVP augo 7,3 % (vyriausybės prognozė 2006 m. yra 4–5 % augimas). 2005 m. gruodžio mėn. nedarbas buvo mažiausias per 4 metus – 5,2 %. 2005–2006 m. biudžeto balansas buvo galiausiai sugrąžintas (pirmą kartą per 8 metus po perdavimo), nes ekonomika pagyvėjo ir buvo apribotos valstybės išlaidos.

Dėl kontinentinės Kinijos finansinių poreikių Honkongas stiprina savo poziciją kaip Rytų Azijos tarptautinis finansinis centras. Kontinentinės Kinijos įmonėms Honkongas yra finansinių lėšų ir investicijų centras, taip kuriama auganti Honkongo finansinių, teisinių ir verslo paslaugų paklausa. Daugiau kaip 80 % lėšų, surinktų per pradinį viešą akcijų platinimą Honkonge, buvo gauta iš su Kinija susijusių bendrovių; taip 2005 m. Honkongas tapo ketvirtu didžiausiu lėšų iš akcinio kapitalo surinkimo centru ir pasaulinio masto prekybos finansiniais ištekliais ir akcinio kapitalo valdymo centru. Honkongo kaip tarptautinio finansų centro sėkmė grindžiama jo sugebėjimu atlikti vis svarbesnį tarpininko vaidmenį tvarkant kontinentinės Kinijos dideles vidaus santaupas. Atsižvelgiant į konkurenciją su kitais regiono finansų centrais, Honkongas turės ir toliau didinti konkurencingumą išlaikydamas lanksčias darbo ir produktų rinkas, stiprias institucijas ir patikimą makroekonomikos politiką.

Honkongo verslas ir gyventojai taip pat parodė nepaprastą sugebėjimą prisiderinti prie konkurencijos ir išorės iššūkių. Finansinių paslaugų, verslo paslaugų, prekybos, didelės vertės gamybos, turizmo, mažmeninės prekybos ir kitų paslaugų srityse jie sugebėjo pasiekti aukštesnę pakopą pridėtinės vertės grandinėje pereidami prie didesnį kainą ir didesnę maržą turinčios veiklos. Tačiau Honkongas vis dar susiduria su didėjančių sąnaudų problema ir tiekimo apribojimais, kylančiais dėl per didelės koncentracijos ir aplinkos užterštumo. Honkongo ambicija išlikti „Azijos metropoliu“ priklausys nuo jo sugebėjimo spręsti šiuos uždavinius.

Makao

Mažos, atviros Makao ekonomikos staigus augimas nuo 2000 m. visų pirma susijęs su lošimų ir turizmo sektoriais. 2002 m. buvo liberalizuotas lošimų sektorius ir buvo atsisakyta 40 metų trukusio kazino monopolio. Kartu su individualių apsilankymų iš kontinentinės Kinijos programa tai pritraukė daugiau lankytojų, kurie savo ruožtu paskatino didesnę ekonominę

augimą. Padidėjus paklausai spartus Makao augimas turėtų tęstis, nors tokia padėtis gali pasikeisti, jei Kinijoje kiltų problemų dėl jo lošimų monopolio.

Makao yra mažas, bet dinamiškas urbanistinis centras, siekiantis būti strateginių paslaugų centru Judziango upės deltoje. Kadangi lošimai ir turizmas yra pagrindiniai Makao ekonomikos pagrindai, SAR vyriausybė siekia diversifikavimo, kad Makao būtų regiono pramogų, parodų ir konferencijų centras. Bet ji susidurs su aršia konkurencija dėl Honkongo labai išvystytos paslaugų ekonomikos ir mažų atlyginimų kontinentinėje dalyje. Pagrindiniai Makao uždaviniai: stiprinti teisės ir finansų sistemas, siekiant palaikyti būsimą augimą, ir išvengti finansų ir socialinės sistemų aižėjimo; veiksmingas vietos darbo jėgos mokymas (arba kvalifikuotos darbo jėgos kvietimas ir integravimas).

3. DIDESNIO DALYVAVIMO ARGUMENTAI

Honkongas

ES turi daug interesų Honkonge: Honkongas yra ES šešioliktas dvišalės prekybos partneris pagal prekybos apimtis, o atsižvelgus į didžiulę tranzitinę prekybą, vykdomą per Honkongą, – jis užima šestą vietą. Nepaisant to, kad dvišalė prekyba per pastaruosius metus sumažėjo (visų pirma dėl kai kurių Honkongo pramonės šakų perkėlimo į kontinentinę šalies dalį), ji vis vien siekia beveik 30 mlrd. EUR. Honkongas tebeatlieka „vartų“ vaidmenį tam tikram skaičiui ES naujokių, ieškančių galimybių patekti į kontinentinės Kinijos rinką. Vis dažniau kontinentinės Kinijos bendrovės Honkongas tampa baze ir žinių šaltiniu – „vartais“ į verslo galimybes Europoje. ES yra trečia pagal dydį tiekėja Honkonge po kontinentinės Kinijos ir Japonijos, ir trečia pagal dydį investuotoja.

Tūkstančiai ES bendrovių turi SAR regionines būstines arba biurus ir daugiau kaip 45 000 ES piliečių gyvena šiuose regionuose. Honkonge gausu ES finansinių paslaugų institucijų. 2005 m. 34 iš 132 licencijas turinčių bankų Honkonge buvo registruoti ES; o iš 175 draudimo bendrovių, turinčių leidimą dirbti Honkonge, 30 buvo registruota ES, t. y. pagal skaičių jos pirmavo užsienio draudikų, dirbančių Honkonge, sąrašė.

Europos verslo veikla Honkonge yra didžiausia užsienio ne Kinijos verslo veikla. ES bendrovių yra daugiausia iš užsienio bendrovių, turinčių regionines būstines ir regioninius biurus Honkonge (2005 m. birželio mėn. jų buvo 1083 arba 28 % visų užsienio bendrovių). Be Europos prekybos rūmų Honkonge yra 14 ES valstybių narių dvišaliai prekybos rūmai. ES ir Honkongo verslo taryba taip pat kasmet rengia pasitarimus, kad tarp Honkongo ir ES verslo lyderių vyktų strateginis dialogas.

Europos Sąjungos prekybininkams, paslaugų teikėjams ir individualiems asmenims Honkongas yra pagrindinis Rytų Azijos transportavimo centras. Honkongo konteinerių uostas tebėra didžiausias pasaulyje pagal per jį siunčiamų konteinerių skaičių. ES taip pat palaiko stiprius ryšius su Honkongu civilinės aviacijos srityje: daugelis valstybių narių sudariusios dvišalius oro paslaugų susitarimus. Honkongas yra pagrindinis krovinių ir keleivių pervežimo oru centras skrendantiems į platesnį Azijos ir Ramiojo vandenyno regioną ir taip pat svarbūs „vartai“ į kontinentinę Kiniją. Honkongo atvira anglakalbė aplinka taip pat yra patraukli turizmui, švietimui ir konferencijoms.

Apskritai mūsų dvišaliai santykiai su Honkongu yra geri, ypač šiose srityse:

- prekybos santykių stiprumas ir bendri prioritetai dėl daugiašalio prekybos bendradarbiavimo per PPO;
- 1999 m. pasirašytas Muitinių bendradarbiavimo susitarimas, kuriuo palengvinamas bendradarbiavimas kovoje su sukčiavimu, piratavimu ir kitomis neteisėtos veiklos formomis, informacijos mainai ir koordinavimas tarp Honkongo ir ES valstybių narių muitinės įstaigų;
- ir susitarimas dėl „be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos“, kuris įsigaliojo 2004 m. ir sudaro tvirtą pagrindą toliau bendradarbiauti kitais imigracijos klausimais.

Tačiau taip pat yra sričių, kuriose reikia padaryti pažangą. Dvi pagrindinės sritys yra:

- konkurencijos politika, nes Europos bendrovės dažnai skundžiasi, kad tam tikruose pagrindiniuose sektoriuose nėra vienodų veiklos sąlygų;
- ir intelektinės nuosavybės teisių pažeidimai; nors pastaruoju metu Honkongas dėjo daug pastangų šioje srityje, jame vis dar įvykdoma apie 8 % visų ES registruojamų pažeidimų.

Nuo 1993 m. ES turi nuolatinę atstovybę Honkonge (kuri yra akredituota Honkongui ir Makao). Europos Komisija skiria jos darbuotojus ir tvarko veiklą; atstovybė aktyviai veikia tam tikrose srityse, sutelkdama dėmesį į ekonomikos ir prekybos klausimus. 16 ES valstybių narių atstovauja Honkonge ir Makao akredituotos misijos (Portugalijos misija yra Makao, kitos misijos – Honkonge).

2006 m. vasario mėn. Honkongo vyriausybė pasiūlė sustiprinti jos atstovybes Europoje, atidarydama naują prekybos biurą Berlyne, skirtą Vokietijai ir Rytų Europoje esančioms ES valstybėms narėms. Dabartinės Honkongo atstovybės Briuselyje statusas bus pakeistas – tai bus centrinė Honkongo atstovybė Europoje, o Londono ir Berlyno biurai bus atskaitingi Briuselio atstovybei.

Makao

ES yra trečia pagal dydį Makao prekybos partnerė. Nors Makao yra įsikūrusios tik kelios ES bendrovės, jos yra patenkintos infrastruktūra ir komunikacijomis.

Makao palaiko glaudžius kultūrinius ryšius su Portugalija, o portugalų kalba tebėra viena iš oficialių Makao kalbų. Tai padeda stiprinti ES santykius su Makao ir skatina jo patrauklumą turizmui, švietimui ir konferencijų rengimui.

1992 m. ES sudarė Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą su Makao; pagal šį susitarimą įkurtas Jungtinis komitetas rengia kasmetinius susitikimus. Pasirašius susitarimą, ES finansavo bendradarbiavimo projektus su Makao, kurių vertė – daugiau kaip 1 mln. EUR per metus. Buvo vykdomi tokie projektai: turizmo sričiai skirti mokymai (1999–2001 m.); Europos studijų programa (1999–2001 m.); paslaugų plėtros programa (1999–2001 m.) teikiant Makao rekomendacijas, kaip gerinti Makao paslaugų sektorių ir Azijos investicijų programa (2001–2002 m.). Tebevykdoma ES ir Makao teisinio bendradarbiavimo programa (2001–2005 m.), pagal kurią organizuojami mokymai, pratybos ir seminarai, siekiant plėtoti Makao teisės sistemą ir skatinti teisės valstybės principus SAR. Europos Sąjungos vertimo žodžiu tarnyba (SCIC) 2006 m. rengia vertimo raštu ir žodžiu mokymus, kuriuos finansuoja Makao Vyriausybė.

2002 m. pasirašytas ES ir Makao readmisijos susitarimas veikia gerai. Kasmet organizuojami konstruktyvūs dvišaliai susitikimai, siekiant apžvelgti padarytą pažangą.

Makao atstovai Europoje, įsikūrę Lisabonoje, Ženevoje ir Briuselyje, yra labai naudingi ir atlieka teigiamą vaidmenį ES ir Makao santykiuose.

4. GLAUDESNIO BENDRADARBIAVIMO UŽTIKRINIMAS: TIKSLAI

Dabartiniai politikos ir reglamentavimo dialogai ir bendradarbiavimas tarp ES bei Honkongo ir Makao SAR sukūrė puikų santykių pagrindą. Siekiant paskatinti tolesnius santykius, šį pagrindą reikia panaudoti, toliau stiprinti ir tuo pat metu plėsti įtraukiant kitus sektorius ir atsižvelgiant į vis didesnę ES bendradarbiavimą su kontinentine Kinija. Iš tiesų Honkongas ir Makao yra pagrindas stiprinti bendradarbiavimą su kontinentine Kinija. ES dabar turi išplėsti aktyvesnio ES dalyvavimo vykstančiame trišaliame Honkongo, Makao ir kontinentinės Kinijos bendradarbiavime mastą.

Atitinkamai šiame skyriuje nustatomi keli sudėtingi nauji tikslai siekiant tolesnio bendradarbiavimo septyniose pagrindinėse srityse: prekybos ir muitinių; finansų; žmonių tarpusavio santykių (įskaitant akademinį sluoksnį); transporto; aplinkosaugos; sveikatos; maisto saugos.

Bendradarbiavimas prekybos ir muitinių srityje

Bendradarbiavimas prekybos ir muitinių srityje tebėra svarbiausias stiprių dvišalių ES ir abiejų partnerių santykių veiksnys. Jo turėtų būti siekiama:

- atitinkamai gerinant neoficialias konsultacijas ir koordinavimą, susijusį su daugiašale prekyba ir ekonominiu reglamentavimu, ypač PPO sistemoje;
- tęsiant aktyvų konsultavimo procesą dvišalės prekybos klausimais, ypač susijusį su prekybos sąlygų palengvinimu, ir stiprinant muitinių bendradarbiavimą intelektinės nuosavybės teisių klausimu; ES apsvarstant programas, kurios padėtų skleisti ir išaiškinti priemones dėl reglamentų, standartų, muitinių procedūrų, fitosanitarijos reikalavimų ir kito reglamentavimo, kuris gali turėti įtakos prekybai prekėmis ir paslaugomis tarp ES, Honkongo, Makao ir Kinijos;
- tobulinant Muitinių bendradarbiavimo susitarimo sistemą, siekiant stiprinti veiksmus kovojant su autorių teisių pažeidimais; kovojant su transnacionaline suklastotų cigarečių kontrabanda dalinant informaciją ir žvalgybos duomenimis; siekiant saugesnės pasaulinės gabenimo sistemos elektroniniu būdu kontroliuojant kontenerius, bet nelėtinant tarptautinės komercijos srautų;
- atitinkamai keičiantis nuomonėmis ir geriausia praktika, susijusia su konkurencijos politika ir viešųjų pirkimų procedūromis;
- aktyviau remiant verslą (ypač MVI), įskaitant informacijos teikimą apie didesnes Kinijos rinkas; labiau įtraukiant ir integruojant Europos prekybos rūmus Honkonge bei Honkongo ir Makao atstovybes Europoje į ES ir Honkongo verslo tarybos bendradarbiavimo komitetų darbą;

- skatinant ES, Honkongo, Makao ir kontinentinės Kinijos universitetus ir verslo mokyklas bendradarbiauti švietimo ir mokymo valdymo srityje.

Nuo 2003 m., kai abu SAR ir Kinija sudarė Glaudesnės ekonominės partnerystės susitarimus (GEPS), SAR bendrovės turi geresnes galimybes patekti į kontinentinės Kinijos rinką. Tai yra teigiamas veiksnys, tačiau ES ir toliau kontroliuos, ar GEPS atitinka PPO reikalavimus ir bet kokią galimą neigiamą poveikį bendrovėms, turinčioms užsienio investicijų.

Finansinis bendradarbiavimas

ES ir abiejų SAR santykiai finansų, bankų ir investicijų srityje jau yra glaudūs, bet vis dėlto dar galima:

- gerinti reglamentavimo dialogą ir konvergenciją finansinio reguliavimo klausimais, visų pirma tokiose srityse, kaip pinigų plovimo prevencijos teisės aktų rengimas ir įgyvendinimas, investicijų fondų reglamentavimas, bendrovių jurisdikcijos ir valdymo klausimai bei apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai;
- gerinti dialogą, bendradarbiavimą ir konvergenciją klausimais, susijusiais su patikimu valdymu mokesčių srityje, įskaitant Honkongo ir Makao SAR biudžetinę autonomiją suverenioje Kinijoje. Laikydamosi nustatytos mokesčių politikos, kuria siekiama kuo labiau skatinti taikyti tarptautiniu lygiu pripažinto patikimo valdymo principus, Komisija siūlo dirbti kartu su abiem SAR, siekiant pagerinti skaidrumą ir informacijos mainus, stiprinant vykdymo užtikrinimo priemones, siekiant vengimo mokėti mokesčius arba mokesčių nemokėjimo prevencijos, ypač užtikrinant, kad taikomos priemonės būtų lygiavertės ES taikomoms taupymo pajamų apmokestinimo priemonėms. Be to, Komisija paskatins abu SAR priimti Verslo apmokestinimo elgesio kodekso principus, kurio tikslas – sukurti sąžiningą, skaidrią ir tinkamą bendradarbiavimui mokesčių aplinką, kurioje abi pusės skatintų verslą, augimą ir darbo vietų kūrimą.

Žmonių tarpusavio santykiai ir akademiniai ryšiai

- Švietimo ir mokslinių tyrimų sektoriai suteikia daug erdvės galimam ES ir Honkongo bei ES ir Makao bendradarbiavimui. Komisija turėtų apsvarstyti, kaip pagerinti santykius pasitelkus kontaktus tarp mokslo centrų ir žurnalistų, parlamentinius mainus, studentų ir dėstytojų mainus, institucinius giminiavimosi susitarimus, jungtinius mokslinius tyrimus ir diskusijas viešosios tvarkos klausimais, kultūrinius mainus ir kalbos mokymus (remiantis dabartine Komisijos parama, kurios tikslas – Makao padidinti vertimo žodžiu iš arba į portugalų arba kinų kalbas galimybes); ES taip pat turėtų ir toliau skatinti pilietinės visuomenės ir nevyriausybių sluoksnių diskusijas ir dialogą.
- Šiuo klausimu yra aktualios stipendijos pagal mainų programą „Erasmus“ ir programa „Jean Monnet“, kuriomis naudotis turėtų būti suteikta galimybė.
- Dabartinės Europos Sąjungos lankytojų programos (EUVP) (kuri sėkmingai vykdoma, bet šiuo metu yra šiek tiek ribota) pagrindu turėtų būti sukurta platesnė lankytojų programa.
- Honkongo ir Makao universitetai ir mokslinių tyrimų institutai jau teikia bendras su Europos institucijomis paraiškas, kad gautų finansavimą pagal ES Mokslinių tyrimų technologijos ir vystymosi bendrąsias programas. Turėtų būti sukurios priemonės plėsti šią tendenciją ir lygiagrečiai skatinti didesnę bendradarbiavimą – jei įmanoma, pasitelkiant

giminiavimosi ir bendradarbiavimo susitarimus (ir pagal galimybes įtraukiant kontinentinės Kinijos institucijas) – kad būtų sudarytos galimybės keistis informacija ir kurti informacijos tinklus.

- Turėtų būti tęsiamas bendradarbiavimas imigracijos srityje. ES, Honkongas ir Makao palaiko reguliarią dialogą per Jungtinį EB ir Honkongo readmisijos komitetą, kurio paskutinis susitikimas vyko 2005 m. sausio mėn. Honkonge. Tai turėtų būti pagrindas siekti glaudesnio bendradarbiavimo platesniais imigracijos klausimais.
- Dabartinis teisinio bendradarbiavimo ir mokymo projektas Makao yra geras pavyzdys ir turėtų būti naudojamas kaip pagrindas tolesniems veiksams; tarptautiniai pasienio regiono teisiniai klausimai galėtų būti įdomi bendradarbiavimo erdvė teisinės valstybės, patikimo valdymo, žmogaus teisių, civilinės teisės ir komercinės teisės klausimais.
- Honkonge ir Makao reikėtų teikti daugiau informacijos apie ES. Šio tikslo reikia siekti praktiniais veiksmais, įskaitant galimybę įsteigti „Europos centrą“ arba „Europos namus“. Bet taip pat yra poreikis bendresniais ir tiesioginiais būdais stiprinti ES matomumą. Turėtų būti suderinta ES, Honkongo, Makao ir platesnio regiono viešoji diplomatijos strategija.

Bendradarbiavimas transporto srityje

- Yra sukaupta bendros patirties jūrų saugumo ir reglamentavimo klausimais ir tai turėtų būti tolesnio bendradarbiavimo pagrindas. Geras pavyzdys yra šiuo metu vykdomas bandomasis projektas, susijęs su jūra gabenamų konteinerių saugumu, kuriame dalyvauja Komisija ir JK (Filikstou), Nyderlandų (Roterdamo), Šanchajaus ir Honkongo uostai.
- ES palaiko stiprius ryšius su Honkongu aviacijos srityje: daugelis valstybių narių yra sudariusios dvišalius aviacijos paslaugų susitarimus su SAR. Honkongas yra pagrindinis Azijos centras skrendantiems į platesnį Azijos ir Ramiojo vandenyno regioną ir taip pat svarbūs „vartai“ į kontinentinę Kiniją. Aviacijos srityje ES norėtų sustiprinti santykius su Honkongu ir Makao, kurie yra pagrindiniai ES aviacijos pramonės partneriai šiame regione.
- Šiuo metų dedamos bendros pastangos (kurios dar turėtų būti sustiprintos) sudaryti su Honkongu ir Makao Bendrijos lygmeniu horizontaliuosius susitarimus, kurie grąžintų teisinį užtikrinumą kiekvienos pusės oro vežėjams pagal dabartinius dvišalius susitarimus. Tai būtų svarbus pirmas žingsnis, kurio tikslas – plėtoti glaudesnę ES, Honkongo ir Makao bendradarbiavimą civilinės aviacijos srityje. Reikia išnagrinėti platesnes bendradarbiavimo erdves, įskaitant techninį, pramoninį ir reglamentavimo bendradarbiavimą tokiose srityse, kaip skrydžių valdymas, aviacijos sauga ir saugumas bei kitose srityse.

Sveikata, maisto ir produktų sauga

ES, Honkongas ir Makao turi bendrų interesų tarptautiniais sveikatos, maisto ir produktų saugos klausimais.

- 2006 m. sausio mėn. prasidėjo Europos Komisijos ir Honkongo neoficialios konsultacijos tarptautiniu mastu plintančių ligų klausimu; šios konsultacijos turėtų būti būsimų diskusijų ir galimo bendradarbiavimo su abiem SAR pagrindas.

- Abi šalys turėtų apsvarstyti, kaip stiprinti bendradarbiavimą skubaus įspėjimo apie nesaugius maisto produktus ir pašarus sistemoje.
- Atsižvelgdamos į svarbų Honkongo vaidmenį eksportuojant vartojimo gaminius ir į kovos su labai pavojingais vartojimo produktais svarbą abi šalys turėtų glaudžiai bendradarbiauti siekdamos, kad Honkonge pagaminti arba per Honkongą tranzitu transportuojami gaminiai būtų saugūs ir kontroliuojami pagal ES saugos standartus.

Bendradarbiavimas aplinkosaugos srityje

- Komisija pritaria aktyvėjančiam ES dialogui su kontinentine Kinija aplinkosaugos ir klimato kaitos klausimais. Komisija taip pat turėtų kartu su Honkongu ir Makao išnagrinėti bendradarbiavimo mastą oro ir vandens taršos ir pramoninių teršalų klausimais, siekiant padėti Honkongo ir Makao SAR geriau vykdyti taršos kontrolės strategijas, atsižvelgti ir daryti įtaką pasienio regiono klausimais bei ieškoti sprendimų atitinkamai regioniniu ir pasauliniu lygiu.
- Be kita ko, šis procesas taip pat turėtų skatinti MVĮ verslo bendradarbiavimą ir dialogą oro ir vandens taršos ir pramoninių teršalų klausimais. Honkongo ir Makao universitetai, verslo asociacijos ir mokymo įstaigos galėtų būti dalyvavimo sprendžiant šiuos klausimus pagrindu.

5. ĮGYVENDINIMO METODAI

Konsultacijos ir skaidrumas

2005 m. liepos mėn. Komisijos pirmininkas Barroso bei Honkongo ir Makao vadovai Donald Tsang ir Edmund Ho susitarė, kad yra svarbu palaikyti struktūrinį reguliarių Europos Komisijos ir dviejų SAR vyriausybių dialogą vyriausybių kompetencijos klausimais, kaip nustatyta jų atitinkamuose pagrindiniuose įstatymuose.

Honkonge šio tikslo geriausia siekti rengiant reguliarias konsultacijas, kurios gali būti organizuojamos taip: (a) susitikimai turėtų būti rengiami kasmet; (b) Europos Komisija ir Honkongo vyriausybė turėtų būti atstovaujamos tinkamu lygiu; ir (c) kiekvieno susitikimo darbotvarkėje turėtų būti numatyta įvairių su tarpusavio santykiais susijusių praktinių klausimų, dėl kurių abi šalys turi iš anksto susitarti. Šie organizaciniai veiksmai, kurie papildytų, bet nepakeistų dabartinio konkrečių sektorių dialogo, turėtų būti įgyvendinti kuo greičiau, pirmąsias kasmetines konsultacijas surengiant iki 2006 m. pabaigos.

Komisija tiki, kad dabartinis ES ir Makao jungtinio komiteto mechanizmas veikia gerai ir turėtų būti taikomas toliau, o teigiama patirtis galėtų būti panaudojama rengiant konsultacijas su Honkongu.

Turėtų būti rengiamos viešos skaidrios ataskaitos apie kasmetines konsultacijas ir vykstantį bendradarbiavimą; jas galima rengti jungtinių pranešimų forma ir naudojantis dabartinių Komisijos metinių pranešimų metodu.

Komisija ir toliau stengsis kuo labiau koordinuoti politiką su visais ES partneriais (valstybėmis narėmis ir Europos verslo bendruomene) atitinkamai Honkonge, Makao ir Europoje bei kontinentinėje Kinijoje. Informacijos teikimas ir atviras komunikavimas būsimo bendradarbiavimo iniciatyvų klausimu padėtų užtikrinti, kad šie veiksmai būtų papildoma

parama ES valstybių narių, Honkongo ir Makao vyriausybių, privačių įstaigų ir individualių asmenų strategijoms.

Jau 2005 m. ir 2006 m. pradžioje siekdama aptarti ir išnagrinėti galimą turinį ir priemones kaip suaktyvinti ir plėtoti ES, Honkongo ir Makao bendradarbiavimą bendro intereso srityse, Europos Sąjungos atstovybė Honkonge ir Makao surengė keletą neformalių, atvirų, kolektyvinio naujų idėjų svarstymo konsultacinių seminarų, kuriuose dalyvavo daugiau kaip 200 Honkongo ir Makao visuomenės įvairių sektorių atstovų: prekybos ir ekonominės veiklos vykdytojai, ES misijos vadovai, aplinkosaugos ir sveikatos specialistai, pilietinės visuomenės atstovai, NVO, akademinė ir mokslinių tyrimų bendruomenė. 2005 m. lapkričio mėn. Makao buvo surengtas šeštasis seminaras, kuriame dalyvavo įvairių Makao visuomenės sektorių atstovai.

Finansavimo bendradarbiavimas

Honkongas ir Makao yra svarbūs partneriai, iš esmės turintys tokias pačias kaip ir ES vertybes ir institucines struktūras ekonomikos, reglamentavimo, socialinėje ir kultūros srityse.

Todėl dialogas ir bendradarbiavimas turėtų būti palaikomas pasitelkus ES finansavimo priemonę, pvz., naująją Industrializuotų šalių priemonę pagal būsimąsias ES finansines perspektyvas. Pagal ją būtų galima teikti susirinkimų, konferencijų ir kitų veiksmų finansavimą, kuriuo būtų puoselėjamos ekonominės partnerystės, skatinamas verslo bendradarbiavimas ir mokslinis ir technologinis bendradarbiavimas, taip pat žmonių mainai ir dialogo plėtojimas šiame komunikate nustatytų politikos sričių klausimais. Bendras šio veiksmo tikslas būtų stiprinti geresnį tarpusavio supratimą ir bendradarbiavimą ir skatinti tolesnę ES ir abiejų partnerių SAR tarpusavio prekybos, investicijų srautų ir muitinių bendradarbiavimo raidą. Komisija turėtų išnagrinėti galimą trišalio bendradarbiavimo sąveiką su kontinentine Kinija taip pat ir pagal Vystomojo bendradarbiavimo priemonę.